

Biden maakt zich terecht zorgen over een Russische nucleaire aanval

Achtergrondartikel uit het ND, door [Jan van Benthem](#), donderdag 22 juni 2023

Terwijl Poetin blijft dreigen, gaat de discussie in Rusland inmiddels over een echte nucleaire aanval.

Joe Biden: 'Ik maak me zorgen dat Poetin tactische kernwapens gaat gebruiken. Dat is een reëel gevaar. Beeld ANP / AFP

MOSKOU

'Ik maak me zorgen dat Poetin tactische kernwapens gaat gebruiken. Dat is een reëel gevaar.' Deze woorden van de Amerikaanse president Joe Biden, eerder deze week, zijn nog voorzichtig vergeleken met de discussie die in Moskou wordt gevoerd.

President Vladimir Poetin heeft op de economische top in Sint-Petersburg al gewezen op de Russische tactische kernwapens die sinds afgelopen week in Belarus worden geplaatst. De bedoeling, aldus Poetin, is om de aanval van het Westen op Rusland in te dammen en geldt als waarschuwing 'voor iedereen die erover denkt ons een strategische nederlaag te bezorgen'. Rusland zal ze pas gebruiken, zei hij erbij, 'als er sprake is van een gevaar voor het voortbestaan van de Russische staat'.

ondenkbare stap

Dat zal niet snel gebeuren, is de overheersende gedachte bij zowel de NAVO in Brussel als de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Antony Blinken. Maar in het NAVO- hoofdkwartier heerst wel het in gesprekken verwoorde gevoel dat 'alles vloeibaar is geworden'.

Dat geldt in kringen rond het Kremlin ook voor de tot voor kort ondenkbare stap – de inzet van een kernwapen. Er wordt nu openlijk gediscussieerd over 'de moeilijke, maar noodzakelijke beslissing' voor een actie die 'de angst voor een nucleaire escalatie herstelt'. Zo verwoordt Sergei Karaganov het in *Russia in Global Affairs* – het gezaghebbende blad van de SVOP, de Raad voor Buitenland en Veiligheidspolitiek. Op de aan deze organisatie verbonden 'Valdai discussieclub' komt Poetin ieder jaar uitgebreid zijn beleid uiteenzetten.

Karaganov [doorbreekt](#) de grens in het denken over het gebruik van kernwapens. Volgens hem zal de oorlog moeilijk blijven en zullen er 'duizenden en nog eens duizenden van onze beste mannen worden geofferd en honderdduizenden mensen vermalen in wat nu Oekraïne wordt genoemd.' Om weer een toekomst voor Rusland en de wereld te hebben 'is het nodig de krachten van het verleden te breken – het Westen. Als dat niet wordt gedaan, zal vrijwel zeker een volledige en waarschijnlijk

laatste wereldoorlog voor de mensheid beginnen.’ Rusland staat volgens Karaganov daarmee voor ‘een moreel verschrikkelijke keuze – we moeten de wapens van God gebruiken, waarmee we onszelf verdoemen tot zware geestelijke schade. Maar als het niet wordt gedaan, kan niet alleen Rusland ten

onder gaan, maar zal zeer waarschijnlijk de hele menselijke beschaving ten einde komen.’

De Poolse stad Poznan wordt genoemd als een van de mogelijke doelen, wegens de Poolse steun aan Oekraïne - beeld Wikipedia - Stanislaw Szewczyk

Ook andere vooraanstaande deskundigen zoals Fedor Loekjanov, hoofdredacteur van *Russia in Global Affairs* en degene die de discussies met Poetin bij de Valdai discussieclub [leidt](#), en Dmitry Trenin, de voormalig directeur van het Carnegie Center in Moskou, stellen dat de orde in de wereld ‘is gebaseerd op angst en niets anders’. Die angst is verdwenen en moet worden hersteld. Anders loopt de wereld gevaar, menen ook zij. Net als Karaganov denken zij aan ‘een aanval op Europees grondgebied’, omdat die wel als ‘een kritiek gevaar’ zal worden gezien. Dat China eerst zal protesteren, is niet doorslaggevend. ‘Uiteindelijk worden de overwinnaars niet geoordeeld’, zegt Karaganov erover.

niet onderschatten

Niet iedereen gaat in deze redenering mee. ‘Een preventieve nucleaire aanval? Nee!’, stelt Ivan Timofeev, directeur van RIAC, de Russische Raad voor Internationale Zaken. Hij wijst op de catastrofale gevolgen die het door een reactie van de NAVO voor Rusland zou hebben – en dat vooral wanneer de NAVO geen kernwapens gebruikt maar weloverwogen en gericht terugslaat. ‘We moeten onze tegenstander niet onderschatten en denken dat de leiding uit zwakkelingen bestaat. Dat [kan leiden](#) tot heel foute besluiten.’ Maar Timofeev waarschuwde in november 2021 ook tegen een aanval op Oekraïne, met nauwkeurige voorspellingen hoe slecht dat voor Rusland zou verlopen. Er werd in het Kremlin niet geluisterd. Biden onderkent het gevaar dat dit weer gebeurt en noemt Poetins kernwapens in Belarus dan ook ‘absoluut onverantwoord’.

concrete dreiging

Meer concreet lijkt overigens een andere nucleaire dreiging. Het hoofd van de Oekraïense militaire inlichtingendienst zei dinsdag dat Rusland de grote vijver met koelwater voor de kerncentrale van Zaporizja heeft ondermijnd. President Zelensky stelde donderdag dat Rusland zo ‘een terreurdaad voorbereidt’ en alles al heeft [klaarstaan](#). Al maanden wordt er een gevaarlijk spel met deze kerncentrale gespeeld, door herhaaldelijke beschietingen op cruciale elektriciteitsleidingen die de energie leveren voor de koeling van de kernreactoren. Maar water is nog belangrijker. Als ook de koelwatervijver zou worden vernield, zal Zaporizja de eerste en meest concrete nucleaire dreiging voor Oekraïne zijn.